

ячэек, комітэтаў узаемадапамогі, сельска-гаспадарчай коопэрацыі, саўхозаў, дасьледчых палёў, сельска-гаспадарчых школ, гурткоў і наогул усе тых, хто можа быць каштоўным у працы Рады.

Раённыя сел.-гасп. Рады вызначаецца зываць ня менш двух раз у год, прыкладам, вясною—парад палявою працай, і ў восень,—скончыўшы палявую працу. На сваіх паседжаньнях Рады павінны разглядаць прыблізна такія пытаньні:

1. Плян працы зямельных працаўнікоў (па агрономіі і землябудуўніцтву, мэліорацыі, сельска-гаспадарчай коопэрацыі і інш.

2. Аб усіх споўненых работах і накіраваных да паляпшэньня сельскай гаспадаркі.

3. Пытаньні па розных сельска-гаспадарчых кампанях і іншыя мерапрыемствы раёну.

4. Усе іншыя пытаньні, вырашэньне якіх будзе спрыяць усей зямельнай працы, якая праводзіцца ў раёне, з усімі неабходнымі і неадкладнымі патрабаваньнямі мясцовай сельскай гаспадаркі.

Прадстаўнікі жыхарства і мясцовых устаноў лічўца сябрамі сел.-гасп. Рад на працягу аднаго году і павінны дапамагаць зямельным працаўніком на вёсцы ў выпאўненьні ўсіх мерапрыемстваў, пастановаў і загадаў сел.-гасп. Рад.

Праз сваіх прадстаўнікоў сяляне будуць ведаць, што зроблена ў раёне па паляпшэньню сельскай гаспадаркі. Убачаць хто і як працуе, што перашкаджала іх працы і г. д.

Праз сел.-гасп. Рады сяляне могуць і павінны паказаць, якія мерапрыемствы патрэбны вёсцы і якім парадкам іх здзейсьніць.

Наўкола сел.-гасп. Рад павінен аб'яднацца і сялянскі вопыт, і веды, і моц усіх сялянскіх працаўнікоў, закліканых дапамагаць сялянству ў яго барацьбе за новую, лепшую гаспадарку і новае жыцьцё. Вось чаму сельска-гаспадарчыя Рады павінны быць каштоўны сялянству.

Сельска-гаспадарчыя Рады справа новая і на першых кроках магчымы ў працы памылкі.

Трэба высунуць у сел.-гасп. Рады найбольш сьвядомых, і цікавячыхся людзей.

У першую чаргу сел.-гасп. Рады будуць створаны ў раёнах, дзе ёсьць раённыя агрономы.

Агроном Міхайлаў.

Плуг 1925 № 1 с. 27-28.

Сучаснае становішча с.-г. крэдыту на Беларусі.

Сетка устаноў с.-г. крэдыту на Беларусі зараз мае такі выгляд: у Менску—Белсельбанк, у Віцебску і Воршы—акруговыя т-вы с.-г. крэдыту, у Магілёве—Аддзяленьне Белсельбанку і па вёсках—115 крэдытных т-ваў, раскіданых па усей БССР роўнаважна з наліччам 1-2 т-ваў у кожным раёне. На 1 т-ва у сярэднім прыходзіцца 5755 гаспадарак і 28.332 дзесяціны пахаці.

У канцы мінулага операцыйнага 1923—24 г. ўся сыстэма с.-г. крэдыту ў БССР мела ў сваім распараджэньні: сваіх сродкаў 761 т. руб. (Белсельбанк—349 тыс. руб., Акрсельбанкі—212 тыс. руб. і нізавая сетка каля 200 тыс. руб.), запазычаных 716 тыс. руб. плюс 120 тыс. руб. спецыяльных фондаў, створаных пры дапамозе НКЗему, як напр. семсуда і інш.

Такім чынам, усяго на справу с.-г. крэдытаваньня па Беларусі ў мінулым годзе было накіравана 1697 тыс. руб., а пэўней 1497 тыс. р., бо 200 тыс. руб. сродкаў першастковай коопэрацыі не заўсёды йшлі на справу крэдытаваньня.

Калі цяпер глянуць, якія цалёвы кірунак меў с.-г. крэдыт, ці на што пашлі гэтыя грошы, то на падставае сводкі адчотаў з месц можна бачыць, што пазычкі пашлі:

На куплю коняй	32,4%
„ кароў	8,3%
„ насенья	16,4%
На с.-г. інвэнтар	10,9%
На розныя іншыя патрэбы	22,3%

Сярэдні разьмер пазычкі састаўляе 41 руб.

За пазычаныя грошы сялянствам за мінулы год (за выняткам Віцебскай і Полацкай акругі, якія вестак яшчэ ня далі) набыта:

Коняй	2784 шт.
Кароў	1153 „
Свіней	96 „
Плугоў	1078 „
Сячкарыяў	117 „
Малатарыяў	99 „
Веялак	55 „
Спружыновак	180 „

Рознага іншага інвэнтара	218 шт.
Збудована хат	510 "
" дваровых будынкаў	384 "
Засеяна пад кармовыя травы	2150 дзес.
" " лубін	331 "
" " яровыя культуры	3430 "
" " зімавыя	1063 "

Сярод пазычаючых было:

Па забяспечаннасьці жывёлай:

Бяз коняй	33,1%
Маючых 1 каня	54,4 "
" 2	12,5 "
Бескароўных	12,5 "

Па забяспечаннасьці зямлёй:

Карыстаючыхся 1 дзес. зямлі	7%
" ад 1 да 3 дз.	28 "
" " 3 " 6 дз.	39,7 "
" " 6 " 10 дз.	18,3 "
" " 10 " 15 дз.	5,4 "
" звыш 15 дзес.	1,6 "

Гэта выразна гаворыць за тое, што ўсе грошы па с.-г. крэдыту пашлі на дапамогу маламожнай і сярэдняцкай сельскай гаспадарцы.

Рост сродкаў па с.-г. крэдыту і разьмеркаваньне іх на ўсёй тэрыторыі Беларусі да жніўня м-ца ішло малымі крокамі і толькі з часу адчынення працы Цэнтрсельбанку гэты прыток сродкаў значна павялічыўся.

Да ўзбуйненьня БССР (па даным на 1 красавіка м. г.) с.-г. крэдыту прыходзілася і сярэднім па Меншчыне 32 к. на 1 гаспадарку—6 к. на 1 дзес. пахаці, па Віцебшчыне 37 к. на 1 гаспадарку і 8 к. на 1 дзесяціну пахаці, на Гомельшчыне 27 к. на 1 гаспадарку і 5 к. на 1 дзес., а на 1 кастрычніка м. г. прыходзілася ўжо ў сярэднім па ўсёй БССР на 1 гаспадарку 2 р. 26 к. і на 1 дзес. пахаці—46 кап.

Гэта сьведчыць за тое, што йдзе значны прыток дзяржаўных сродкаў у сялянскую гаспадарку. Рост гэтых рэсурсаў у працягу бягучага году мае дасягнуць больш 4 міл. руб., што ўжо дасць у сярэднім больш 6 руб. на гаспадарку.

Але трэба заўважыць, што да гэтага часу ў сыстэму с.-г. крэдыту вельмі мала ўцягнута мясцовых сродкаў—сродкаў самога сялянства і нашых грамадзянскіх арганізацый. Так, па адчотным даным нізавой крэдытнай сеткі па БССР; за выняткам Віцебскай і Полацкай акругі, на 1 кастрычніка м. г. налічвалася ўкладаў усяго каля 32 тыс. руб.

Між тым укладныя апэрацыі па крэдытнай коопэрацыі ў былом прадстаўлялі аснову сыстэмы с.-г. крэдыту (толькі па Беларусі ў 1914 г. было ўкладаў на 12 міл. руб.) і ў сучасны час без прыцягненьня гэтых рэсурсаў у сыстэму с.-г. крэдыту нельга будзе паставіць на моцны шлях справу разьвіцьця с.-г. крэдыту, а з ім і сялянскай гаспадаркі.

Такі вынік вымагае зьвярнуць асаблівую ўвагу на пашырэнне прытоку ўкладаў. А гэта мажліва толькі тады, калі нізавая крэдытная

коопэрацыйная сетка будзе стаяць на правіловым шляху, калі вакол яе створыцца грамадзянская думка, як аб сталай карыснай установе.

Зрабіць такой нашу нізавую с.-г. крэдытную ячэйку—аснову адраджэньня і разьвіцьця сельскай гаспадаркі—ёсьць абавязак ня толькі адных коопэрацыйных працаўнікоў, але і ўсіх паступовых сялян, савецкіх, партыйных і грамадзянскіх устаноў, а ў першую чаргу земорганаў і агрономаў.

У гэтым кароткім нарысу паказаны беглы агляд на тае, як ідзе разьмяркаваньне с.-г. крэдыту.

Гэта толькі першыя спробныя крокі прасоўваньня с.-г. крэдыту ў сялянскую гаспадарку.

Мінулы год быў годам вучобы сыстэмы с.-г. крэдыту.

Ранейшыя шляхі дробнага с.-г. крэдыту, са стаўкай на заможнага гаспадара, трэба было пераглядзець і накіраваць ужо с.-г. крэдыт на дапамогу маламожнай гаспадаркі і накіраваць такім чынам, каб с.-г. крэдыт зрабіўся ўздымам вытворчасьці сельскай гаспадаркі наогул.

У чарговых нумарох я высветлю далейшы шлях сыстэмы с.-г. крэдыту і яе штодзённую працу ў розных галінах.

Думкі з месц, дапамогуць устанавіць больш карысны для нашае сельскае гаспадаркі шлях сыстэмы с.-г. крэдыту.

Е. Трахімаў.

Сувязь сялянскай гаспадаркі з рынкам.

Паглядзім перш, куды разыходзіцца валавы (агульны) прыбытак сялянскай гаспадаркі, які складаецца з усяго ўраджаю палёў і сенажаці, гадоўлі скаціны, заробку ў прамысловасьці і г. д.

Мы бачым, што прыблізна 45 процантаў валавога прыбытку йдзе на розныя патрабаваньні самой гаспадаркі, як корм скаціне, высеў і г. д., 45 проц. ідзе на харчы сям'і гаспадара і 10-12 проц. селянін прадае, каб было чым заплаціць падаткі і каб было за што паправіць плуг, калёсы, купіць жонцы ці дачцэ хустку і г. д.

Сярэдняя гаспадарка Беларусі за год прадае прыблізна рублёў на 50, пры чым палова, а мо' і большая частка грошай ад усяго прадэжы йдзе на вылат падаткаў і толькі меншая частка на патрэбы гаспадаркі і сям'і гаспадара. Прадажа на 50 рублёў, даволі значная сувязь селяніна з рынкам.

Але часта гэту сувязь з рынкам селянін адчувае дужа дрэнна. Напрыклад, у восень 1923 году жыта ў некаторых мясцовасьцях каштавала каля 40 кап. за пуд. У восень мінулага году жыта падаражала, але зьніжэла цана на скаціну. Былі выпадкі, калі ў далёкіх ад гораду мясцовасьцях авечка каштавала каля рубля, а курыца менш 10 кап.

З гэтага можна зрабіць неправіловы вынік, што селяніну лепш за ўсё сваю гаспадарку будаваць так, каб менш прыходзілася прадаваць і купляць, а ўсё патрэбнае здабываць у сваёй гаспадарцы. У гэтым напрамку і перабудоўвалася наша вясковая гаспадарка ў часы рэвалюцыі і прадразьвэрсткі. Пэўна ўсё памятаюць, як тады ў сялян